

Зошто вакцинација?

Лицата кои не се вакцинирани против мали сипаници се во ризик да заболат и да ја шират болеста на оние кои не можат да се вакцинираат заради одредени здравствени состојби или не ја достигнале возраста за вакцинација. ЗАТОА,

ВАКЦИНАЦИЈАТА Е НАЈДОБАР НАЧИН ДА СЕ ЗАШТИТИТЕ СЕБЕСИ И ДРУГИТЕ

Неколку факти:

- ▶ Во периодот 2000-2015, вакцинацијата против мали сипаници предизвика пад на смртноста од оваа болест на глобално ниво за 79%!
- ▶ Во истиот 15-годишен период, вакцинацијата против мали сипаници спречи околу 20,3 милиони смртни случаи, што ја прави вакцината против мали сипаници една од најдобрите јавно-здравствени мерки!

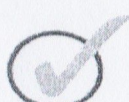
The MMR vaccine

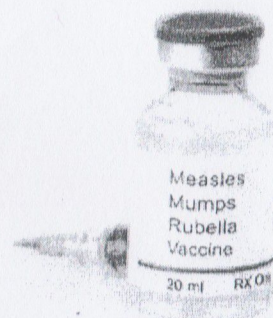
SAFE

EFFECTIVE

FREE

Бидете сигурни дека Вашето дете е комплетно вакцинирано:

- ▶ Проверете во Картонот за вакцинација / Здравствената легитимација или побарајте помош од Вашиот матичен лекар!
- ▶ Доколку Вашето дете не е навремено вакцинирано согласно возраста, **ВЕДНАШ** однесете го во Службата за вакцинација за да биде вакцинирано!

НАЈДОБАР НАЧИН ДА ГО ЗАШТИТИТЕ ВАШЕТО ДЕТЕ ОД МАЛИ СИПАНИЦИ Е ДА ГО ВАКЦИНИРАТЕ ПРОТИВ ОВАА БОЛЕСТ, БИДЕЈКИ ВАКЦИНАЦИЈАТА Е ЕДИНСТВЕНА УСПЕШНА ПРЕВЕНТИВНА МЕРКА!

На глобално ниво, Светската здравствена организација ја постави целта за елиминација на малите сипаници до **2020** година!!!

МАЛИ СИПАНИЦИ И КАКО ДА СЕ ЗАШТИТИТЕ

Институт за јавно здравје

ИНФОРМАЦИИ
ЗА НАСЕЛЕНИЕ

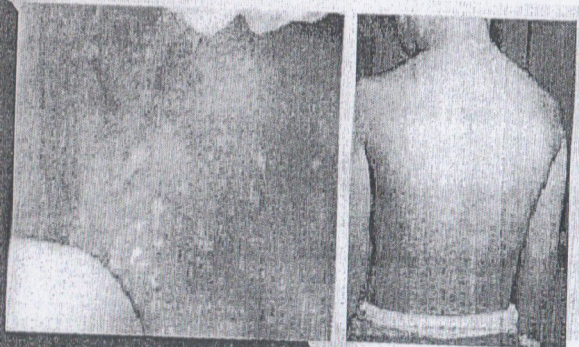
Што се мали сипаници?

Малите сипаници (морбили) се едно од најзаразните вирусни заболувања, предизвикано од Morbilli virus.

Кои се симптомите?

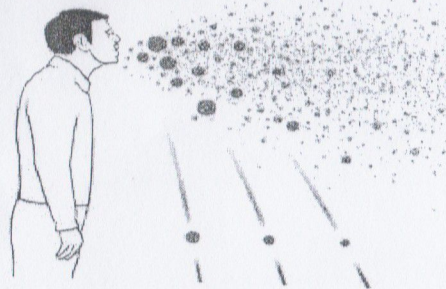
Симптоми по кои болеста се препознава:

- висока температура над 39°C,
- малаксаност,
- главоболка,
- болка и гребене во грло,
- сува кашлица, течење од нос,
- црвени, отечени и насолзени очи и
- карактеристичен исип по кожа и слузокожа. Исипот почнува од главата (зад ушите, косматиот дел на главата, лицето, вратот), па се шири надолу по целото тело "како вода од туш", присутен е и на дланките и табаните. Исипот на слузокожата на усната празнина и мекото непце личи на расфрлени зрнца грис, на црвената слузокожа

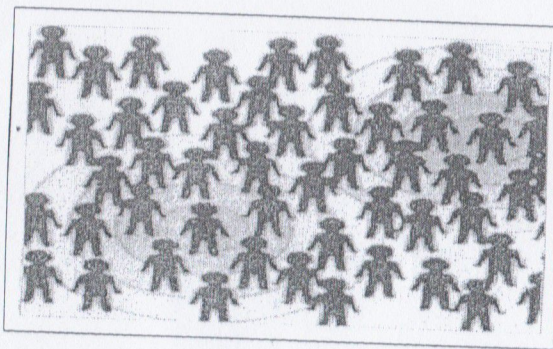

Како се пренесува болеста?

Вирусот се пренесува преку воздух, со ситните капки секрет кои при кашлање, кивање и зборување ги исфрлаат болните или заразени лица.

Извор на заразата е заболениот, 4 дена пред и 4 после појава на исипот. Вирусот се пренесува многу лесно од човек на човек, повеќе од 90% од лицата кои биле во контакт со болниот ќе заболат, доколку не се вакцинирани или не ја прележале болеста.

Вирусот преживува до 2 часа во надворешната средина, што дава можност за индиректно пренесување преку свежо загадени предмети, детски играчки, работни површини и сл.

Можни компликации:

Најчести компликации се воспаление на средно уво, воспаление на дишните патишта и белите дробови, појава на слепило, воспаление на мозокот и мозочните обвивки, а можен е и смртен завршеток како исход на тешките компликации. Болеста најчесто се комплицира кај деца под 5-годишна возраст или кај возрасни над 20 години.

► Во 2015 година, од компликации на мали сипаници во светот умреле 134.200 лица на глобално ниво - околу 367 смртни случаи секој ден или 15 смртни случаи секој час!

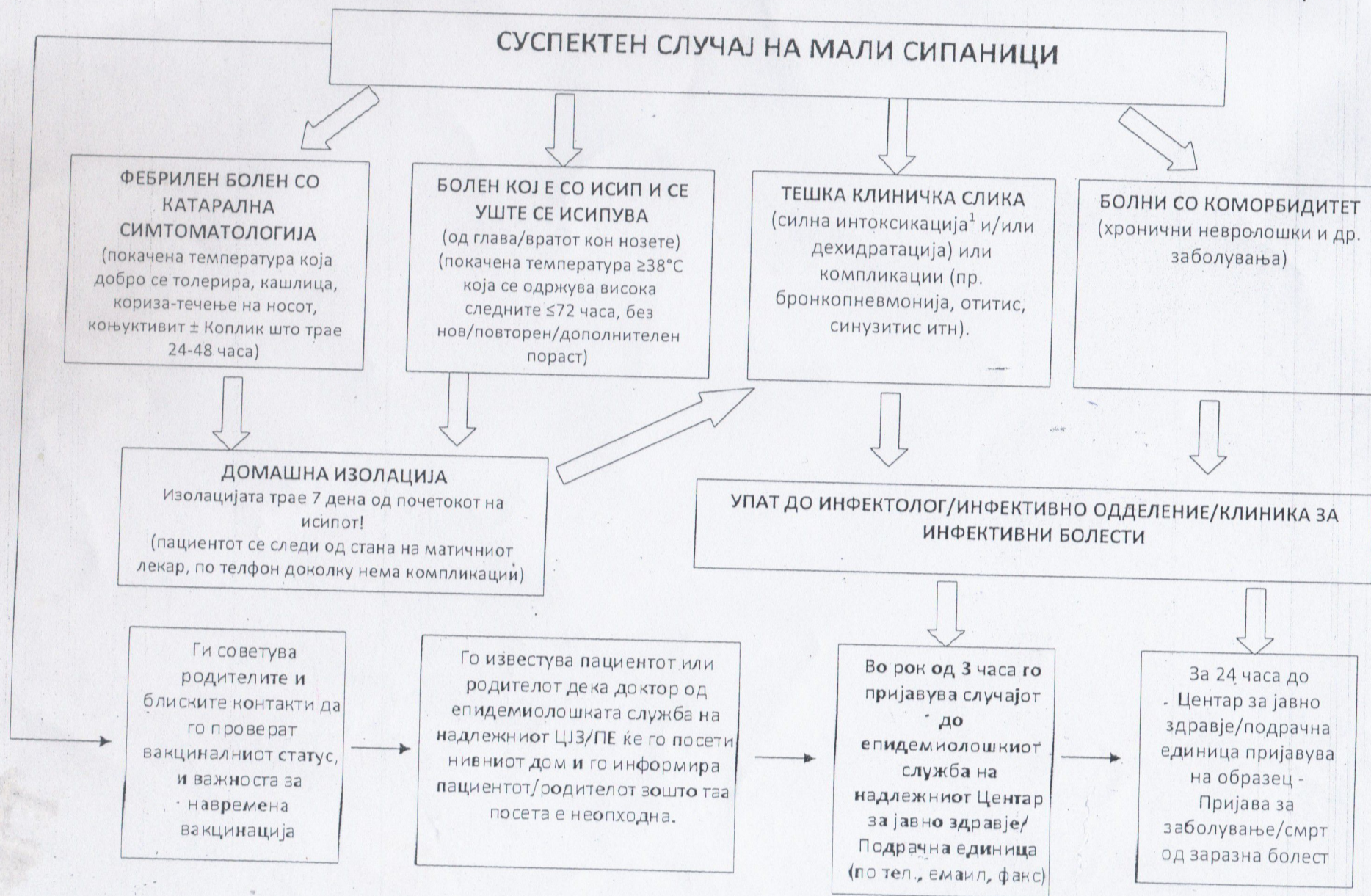
► Проценката на СЗО во 1980 година, пред широкото распространување на вакцинацијата против мали сипаници, вели дека од оваа болест умираше околу 2,6 милиони деца во светот, секоја година!

Како се лекуваат заболените?

Нема специфична терапија за мали сипаници. Лекувањето е симптоматско, а во случај на компликации се спроведуваат различни методи на лекување.

Лицата кои прележале мали сипаници се здобиваат со имунитет кој трае за време на целиот нивен живот.

**АЛГОРИТАМ
ЗА ПОСТАПУВАЊА НА МАТИЧНИ ЛЕКАРИ ПРИ СУСПЕКТЕН СЛУЧАЈ НА МАЛИ СИПАНИЦИ**

¹ Болните со висока температура која тешко се толерира, поспаност, повраќање, пролив/дехидратација, знаци за бронхопневмонија, конвулзии, итн.

Препораки за здравствени работници и генерална популација

Остануваат на важност претходно дадените препораки до здравствените работници како и до генералната популација:

- ✓ Да се продолжи со засилен епидемиолошки надзор над исипните трески. Секој суспектен случај на мали сипаници кој исполнува клинички критериуми на дефиницијата на случај на мали сипаници потребно е епидемиолошки да се истражи и лабораториски да се тестира.
- ✓ За таа цел, потребно е да се анимираат матичните лекари/педијатри да ги пријавуваат сите суспектните случаи до епидемиолошката служба на надлежниот Центар за јавно здравје (по телефон, маил), во рок од 24 часа од поставување дијагноза или сомнение.
- ✓ Секој пациент со исипна треска да го упатуваат на преглед кај специјалист инфектолог, во најблиската здравствена установа.
- ✓ Најдоцна за 24 часа од утврденото сомнение на мали сипаници, докторот кој ја утврдил дијагнозата треба да достави Пријава за заболување/смрт од заразна болест до епидемиолошката служба на надлежниот Центар за јавно здравје/ПЕ, согласно законската регулатива, и повторно нова пријава по лабораториската конфирмација на болеста.
- ✓ Истата процедура во однос на пријавувањето се однесува и на лекарите-специјалисти инфектолози во болничките установи.
- ✓ Пациентите кои се хоспитализирани треба да се изолираат, а бројот на посетители да се сведе на минимум односно да се превземаат мерки за спречување на интрахоспитални инфекции. Доколку лицето не е хоспитализирано, да се препорача изолација во домашни услови, додека трае заразноста.
- ✓ Од сите суспектни случаи треба да се земе примерок од крв за серолошко испитување, како и друг биолошки материјал (назофарингеален брис, урина, плунка) за молекуларна дијагностика (PCR - polymerase chain reaction). Лабораторискиот примерок да се испраќа во Вирусолошката лабораторија во Институтот за јавно здравје на РМ, како референтната лабораторија на СЗО во РМ за конфирмација на мали сипаници.
- ✓ Во сите вакцинални пунктови на територијата на РМ да се продолжи со засилената контрола, проверка на вакциналниот статус на подлежащите лица на МРП, изнаоѓање на невакцинирани и некомплетно вакцинирани и нивно повикување и вакцинирање.
- ✓ Спроведување на здравствено-едукативни активности, насочени кон промовирање на МРП вакцинацијата, како најефикасна превентивна мерка во спречувањето и сузбивањето на малите сипаници, е од особена важност.
- ✓ Медиумски настапи со цел информирање на населението за состојбата со мали сипаници во Р. Македонија и соседството (изготвени информации од ИЈЗ и дополнителни информации) како и за заштита од оваа болест со посебна нагласеност на вакцинацијата, проверката на вакциналниот статус пред патување и информирање дека СЗО препорачува целосна заштита против мали сипаници со две дози на МРП вакцина.